

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eginhartvs De Vita Caroli Magni, Animadversionibvs Illvstratvs

Bessel, Friedrich
Reinhard, Johann Friedrich

Helmeftadii, 1667

Animadversiones Ad Cap. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10996

EGINHARTVS
ANIMADVERSIONES
AD CAP. XII.

Sclavis, qui nostra consuetudine *VVilsi*] Gentem Sclavorum jam tempore belli Trojani, in Paphlagonia, Asiæ minoris regione, floruisse arbitrat *Alexander Guagninus Veronensis*, miles pariter ac scriptor Sarmatiæ præclarus, *Descript. Sarmat. Europ. fol. 3. Edit. Spir.* Procopius etiam Cæsariensis, de bello Gothico Justiniani Imperatoris temporibus scribens, mentionem Sclavinorum facit. Neque adeo barbarum hunc populum fuisse, argumento sunt celeberrima *emporia*, quæ hinc inde in veterum annalibus commemorantur. Unde autem *Welatabi*, ac linguâ Francorum *Wilsi*, seu ut est in MS. Florentino, *Vulsi* dicantur, equidem ignoro, nisi feritatem harum gentium eo nomine denotari credas. Atque hoc innuere videtur Poeta Saxonicus *lib. 11. v. 433.* ubi *Wiltos* appellat: *Gens est Sclavorum Wilti cognomine dicta, Proxima littoribus quæ possidet arva supremis, Iungit ubi Oceano proprios Germania fines.* Sic enim lego ex *Cod. MS.* etsi *Reineccius* ediderit *Wilci*, idque nomen in *Notis fol. 31.* derivet à *Wilck*, quod lupum etiam Litvanis significat, forsitan à rapacitate lupina: Ego vero *Wilfos Francico*, non *Slavonico* vocabulo appellatos, cum *Eginhardo* malim.

Sinus quidam ab occidentali Oceano Orientem versus porrigitur] Hic est celeberrimus Sinus ille *Codanus* à *Plinio lib. 14. cap. 13.* & *Pomponio Mela lib. 11. cap. 3.* celebratus. *Svevicum* mare appellare solet *Tacitus*; nos *Orientale* hodie vocamus, itemque *Balticum*, cujus nominis rationem exponit *Cranzizius Wandalia lib. 11. cap. 17.*

Dani siquidem & Sveones quos Nordmannos vocamus] *Falsum est*, inquit *Philippus Cluverius Germ. Antiqu. lib. 111. cap. 41.* *Sveones* appellatos fuisse *Nordmannos*. *Mendum his verbis inest, quod ego unicâ particula ET, ab inconveniente loco in germanam sedem transposita, sic purgo: Dani siquidem & Saxones, & quos Nordmannos vocamus, septentrionale litus & omnes in eo insulas tenent.* Hæc ille, ingeniosè quidem, sed conjecturâ non necessariâ. Enim vero non *Danis* tantùm hoc nomen ab Historicis antiquis tribui solet, sed cæteris etiam qui trans *Daniam* sunt, populis omnibus, quæ ferè verba sunt *Alberti Stadenf. Chron. ad ann. 810.* Sanè *Adelmus Transalbianis Saxonibus* idem nomen attribuit *ann. 798.* Similiter Poëta Saxo *lib. 11. v. 29.* ut ad eum locum doctè observat *Reineccius, fol. 21.* De *Svedis* autem (qui *Sveones* Nostro dicuntur) apertè *Helmoldus lib. 1. Chron. Sclav. cap. 1.* id quod *Hugo Gratius proleg. ad Procop. ac nuperrimè Joh. Schefferus Upsal. cap. 3. p. 20.* egregie demonstrarunt.

aiſti

Aisti] *Æstios* appellat Tacitus *Descript. Germ. cap. 45.* Hæstos, Jordanus five Jornandes Episcopus Ravennas, *de rebus Gethicis p. 103. Edit. Lindenbrog.* Gens fuit antiquissima, originis Germanicæ, inter Venedos & Slavos media, ubi nunc Prussi ac Livones habitant. Nam quod aliqui antiquos Borussia incolas *Sclavica* originis faciunt, imperitiæ condonandum est, cum constet linguâ Celticâ ac moribus Svevicis usos esse *Æstios*; id quod Philip. Cluverius *lib. 1. 1. Germ. Antiqua cap. 44.* latissimè probat. Et sanè videor mihi idem investigare ex iis Taciti verbis: *Frumenta ceterosq; fructus patientius quàm pro solitâ Germanorum inertia laborasse.* Intolerabilis est audacia Goropii Becani, qui *Æstios* Taciti, in *Austros* commutat, cum tamen hoc nomen eodem ferè modo apud antiquos scribatur. *Aisti* enim apud Eginhartum, non tribus sed duabus tantum syllabis exprimi debent, per Diphthongum *ai* ut visum quoque Cluverio, *loco citato p. 193.* Tractu temporis varie gentis mutatum est nomen. *Guttones* enim, quos *Pytheas Massiliensis*, homo Græcus, in litore Svevici maris ponit, apud Plin. *lib. xxxvii. cap. 2.* non alii sunt quàm *Æstii*, quorum fortassis nomen in vico *Gutland* vel *Gootland* in citeriori Vistulæ ripâ superat. Sedem horum intra *Pomerelliam* fuisse opinatur Johannes Micrælius *lib. 1. Pomeran. §. 19.* *Prusici* nominis prima mentio, quantum ego memini, apud Auctorem *vite Sancti Adalberti*, quem sub Ortone III. vixisse constat, occurrit. Semel tantum hæc vita edita est à Canisio, *tom. 5. antiq. lect.* extatque in membranâ eleganter perscriptâ, inter cætera monumenta rariora *Bibliothecæ Juliae*. In eo libro non *Pruzzorum* tantum ac *Pruzia*, sed clara etiam urbis *Gedanensis* habetur mentio, quam auctor *Gyddanyzc*, vel *Danyzc* appellat: Sic enim scriptus liber satis manifesto literarum ductu, idque sibi etiam videri suâ manu adscripsit *Reinerus Reineccius*. Post istum autem *Adamus Bremensis*, Presbyter *Helmsoldus*, aliiq; Prussorum vocabulum adhibent.

Una tantum & quam per se gesserat Expeditione) Suscepta enim & alia expeditio est in *Wilzos* jussu Caroli M. à Carolo Filio ejus Primogenito; cum gentes istæ *Godefrido* Danorum regi se adjunxissent: quâ de *Adelmus* ac *Regino Prumiensis*, uterque *ad ann. 808.* In eo autem bello quod *Carolus* ipse *anno 789.* gesserat, res adeò feliciter processit, ut *Wilzan* inter cæteros *Wilzorum* regulos & nobilitate generis & auctoritate senectutis præcipuus, Caroli se ditioni, statim subjiceret, teste *Adelm. ad eum annum.*

CAPVT XIII.

I. **M**aximum omnium, quæ ab illo gesta sunt, bellorum, præter Saxonicum, huic bello successit, illud vide.